

ВИСНОВОК

наукового керівника

щодо дисертації Бутиріна Ігоря Олександровича

на тему: «Розподільчі відносини в умовах формування інформаційно-мережевої економіки»

на здобуття ступеня доктора філософії

за спеціальністю 051 «ЕКОНОМІКА»

1. Характеристика особистості здобувача.

Бутирін Ігор Олександрович, 1997 року народження, має повну вищу освіту.

У 2014–2018 роках навчався на економічному факультеті Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна за спеціальністю «Економічна теорія», який закінчив та отримав диплом бакалавра.

У 2019–2020 роках навчався на економічному факультеті Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна за спеціальністю «Економіка», який закінчив та отримав диплом магістра.

У 2020 році вступив за конкурсом до аспірантури економічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Навчається за освітньо-науковою програмою за галуззю знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

За час навчання в аспірантурі проявив себе як цілеспрямований, наполегливий та вдумливий аспірант. Має хист до наукової роботи.

2. Виконання освітньо-наукової програми.

Аспірантом *Бутиріним І.О.* повністю виконано індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна за спеціальністю 051 «Економіка» (46 кредитів ЄКТС), за дисциплінами:

- Філософські засади та методологія наукових досліджень (5 кредитів)
- Іноземна мова для аспірантів (англ.) (10 кредитів)
- Підготовка наукових публікацій та презентація результатів досліджень (4 кредити)
- Інтелектуальні системи аналізу даних (3 кредити)
- Сучасна теоретична економіка (3 кредити)
- Методологія дослідження та практика вимірювання економічних процесів (3 кредити)
- Педагогічна практика (6 кредитів)
- Еволюційна економіка (3 кредити)
- Економічна компаративістика: порівняльний аналіз сучасних економічних систем (3 кредити)
- Невизначеність та реформування господарських систем (3 кредити).
- Теорія галузових ринків (3 кредити),

що повністю відповідає Національній рамці кваліфікацій та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах).

Аспірантом *Бутирним І. О.* здобуто глибокі знання зі спеціальності «Економіка», набуто практичні навички та сформовано інтегральну компетентність: здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Проявив себе наполегливим, відповідальним науковцем, своєчасно виконав усі розділи індивідуального навчального плану, відвідував лекції та семінарські заняття, які проводили науково-педагогічні працівники факультету.

Аспірант *Бутирін І. О.* оволодів загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду.

Під час виконання освітньо-наукової програми аспірантури аспірант *Бутирін І. О.* набув універсальних навичок дослідника, зокрема: усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою; застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності; організації та проведення навчальних занять.

Бутирін І. О. здобув мовні компетентності, достатні для представлення та обговорення результатів власної наукової роботи іноземною мовою (англійською) в усній та письмовій формах, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

Аспірантом *Бутирним І. О.* здобуто необхідні теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, оволодів методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провів власне наукове дослідження, результати якого мають новизну, теоретичне та практичне значення.

3. Виконання індивідуального плану наукової роботи. (Наукова складова освітньо-наукової програми).

Індивідуальний план наукової роботи аспіранта *Бутиріна І. О.* було затверджено рішенням вченої ради економічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна від «19» листопада 2020 р. (протокол № 12).

Аспірант *Бутирін І.О.* в цілому своєчасно виконував розділи індивідуального плану наукової роботи. На третьому році навчання спостерігалось певне відставання від графіка, яке було успішно усунуте на четвертому році навчання. Своєчасність та повнота виконання індивідуального плану підтверджені результатами піврічної проміжної, підсумкової (річної) та заключної атестації.

Відповідально ставився до поставлених завдань. Зокрема, своєчасно і в повному обсязі провів усі види досліджень із застосуванням сучасних та інформативних методів дослідження.

4. Актуальність дисертації.

Аспірантом *Бутирним І.О.* за результатами аналізу наукової літератури і вивчення практики розподільчих відношень визначено актуальність теми, яка полягає в тому, що трансформаційні процеси переходу від індустріально-ринкової до інформаційно-мережевої економіки змінюють базові координати всієї господарської системи. Особливої уваги заслуговують унікальні властивості інформації як ключового ресурсу виробництва. На відміну від традиційних матеріальних ресурсів, інформація характеризується невичерпністю та здатністю до багаторазового використання. Вона створюється

у процесі спільної взаємодії та може бути привласнена кожним учасником без зникнення в момент споживання.

Розподільчі відносини вже не виступають лише як ланка в русі продукту до споживання, а набувають статусу комплексного механізму: організації доступу до ресурсів, визначення участі в економічному процесі та формування якості життя.

Ця трансформація потребує глибокого теоретичного осмислення та розробки нових концептуальних підходів до розуміння розподільчих відносин. Йдеться про осягнення сутнісної логіки, що визначає правила та структури цифрових укладів.

5. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано в межах планової теми НДР кафедри економічної теорії та економічних методів управління Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна «Сучасна господарська система: інформаційно-комунікаційні імперативи посткризового розвитку» (номер державної реєстрації 0121U100453), де особисто дисертантом розкрито еволюцію відносин власності та логіку трансформації розподільчих відносин при переході від індустріально-ринкової до інформаційно-мережевої економіки, а також удосконалено уявлення про комплементарність соціальної справедливості та економічної ефективності.

6. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Аспірантом *Бутиріним І.О.*

вперше:

- розкрито логіку трансформації розподільчих відносин при переході від індустріально-ринкової до інформаційно-мережевої економіки: інформація, яка може бути привласнена усіма і кожним, поступово перетворюється в головний продукт і ресурс виробництва, що змінює відносини власності та співвідношення виробництва і споживання, при якому в ринкових умовах один продукт може бути реалізовано багаторазово, обумовлюючи тенденцію до зростання нерівності в доходах і формування нових закономірностей розвитку розподільчих відносин;

- показано, що в умовах переходу від індустріально-ринкової до інформаційно-мережевої економіки система відносин власності еволюціонує від традиційних форм приватної та суспільної власності до гнучкої, багаторівневої системи, де інформація як ключовий ресурс і об'єкт всезагального привласнення трансформує всю систему розподільчих відносин, у межах якої системи алгоритми, смарт-контракти та NFT виступають інструментами організації доступу до ресурсів змінюючи розподільчі процеси, що здійснюються через класичні відносини відчуження та привласнення до динамічного переключення режимів доступу;

удосконалено:

- підхід до розподільчих відносин під час переходу від індустріально-ринкової до інформаційно-мережевої економіки в умовах реконструкції економіки України як складного механізму, що спрямований на забезпечення якості життя з урахуванням суперечливого взаємозв'язку технологічного розвитку, динаміки нерівності, способів споживання та людського капіталу;

дістали подальшого розвитку:

- наукові уявлення щодо зовнішніх форм реалізації внутрішньої структури власності як динамічного процесу розгортання діалектики володіння, відчуження і привласнення, що в умовах переходу від індустріально-ринкової до інформаційно-мережевої економіки виявляється в алгоритмічній взаємодії суб'єктів у цифровому середовищі, де власність існує як багаторівневе, технічно опосередковане відношення до цифрових благ, що змінюється в режимі реального часу залежно від контексту доступу;

- розуміння концепції вартості в інформаційно-мережевій економіці шляхом визначення впливу на неї чинників, зумовлених доступом до інформаційних ресурсів і еволюцією обміну в мережевому просторі-часі;

- уявлення про комплементарність соціальної справедливості та економічної ефективності в умовах переходу від індустріально-ринкової до інформаційно-мережевої економіки, де розподільчі відносини стосуються не тільки механізму розподілу створеної вартості, а й ядра нової парадигми господарювання, у якій їх удосконалення відбувається лише через інтеграцію людини – як суб'єкта праці, знання й привласнення – у центр економічного процесу: справедливість не заперечує ефективність, а постає її необхідною передумовою, оскільки лише справедливий розподіл формує стійку основу для відтворення людського потенціалу, технологічного оновлення і суспільної цілісності.

7. Нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони поглиблюють наукові уявлення стосовно необхідних інституційних змін системи розподільчих відносин, спрямованих на її модифікацію та перетворення на чинник ефективного розвитку української економіки. Викладені в роботі теоретико-методологічні підходи щодо основних напрямів впливу інформаційно-мережевої економіки на розподільчі відносини можуть бути використані у викладанні курсу економічної теорії в економічних закладах вищої освіти.

8. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Дисертаційна робота *Бутиріна І.О.* є самостійним науковим дослідженням, яке має високий теоретичний рівень і практичну спрямованість. Здобувачем повністю дотримано принципи академічної доброчесності.

9. Єдність змісту роботи, оцінка мови та стилю дисертації.

Матеріали дисертації викладено послідовно й логічно, з дотриманням наукового стилю.

10. Відповідність дисертації вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти або наукової установи про присудження ступеня доктора філософії

Дисертація відповідає вимогам п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти або наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (з

наступними змінами), а також вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 № 40.

11. Загальний висновок.

Індивідуальний навчальний план та індивідуальний план наукової роботи *Бутиріна І.О.* виконані у повному обсязі. Наукові результати аспіранта заслуговують позитивної оцінки.

Враховуючи вищезазначене, вважаю, що дисертаційне дослідження *Бутиріна Ігоря Олександровича* на тему «Розподільчі відносини в умовах формування інформаційно-мережевої економіки» на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 «Економіка» є завершеною кваліфікаційною науковою працею, а її автор — *Бутирін Ігор Олександрович* — може бути допущений до наступних етапів експертизи та заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

Науковий керівник:

в.о. зав. кафедри економічної теорії
та економічних методів управління
економічного факультету
Харківського національного
університету імені В.Н.Каразіна,
д.е.н., проф.

Андрій ГРИЦЕНКО

